

Veiligheidsanalyse asielzoekerscentrum Robonsbosweg

De locatie Robonsbosweg is bestemd voor zowel de opvang van asielzoekers als voor tijdelijke huisvesting van Alkmaarse statushouders als voor Alkmaarse spoedzoekers. Met een maximale bezetting van 450 personen, inclusief een beperkt aantal AMV-ers. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de volgende verdeling: 150 asielzoekers - 150 Alkmaarse statushouders - 150 Alkmaarse spoedzoekers.

Op basis van deze uitgangspunten is per bewonersgroep een veiligheidsanalyse opgesteld die gepaard gaat met een aantal beheersmaatregelen.

Analyse en beheersmaatregelen per bewonersdoelgroep

1. Asielzoekers

De gemeente Alkmaar heeft ervaring met een AZC op deze locatie. Voor het veiligheidsdeel werd daarbij gewerkt op basis van een veiligheidsplan ('Veiligheidsplan Robonsbosweg'). Los van enkele incidenten, heeft de eerdere aanwezigheid van een AZC op deze locatie niet tot grote veiligheidsvraagstukken geleid. Dit betekent niet automatisch dat een nieuw AZC evenmin tot veiligheidsvraagstukken leidt.

De (landelijk en Europese) asielproblematiek en de veranderende gevoelens in de samenleving met betrekking tot het immigratievraagstuk, maken dat we opnieuw naar de situatie moeten kijken. Om die reden hebben we navraag gedaan bij een aantal gemeenten waar op dit moment AZC's zijn. De geïnventariseerde risico's en de aanbevelingen zijn gebaseerd op de eerdere Alkmaarse ervaringen met een AZC, de ervaringen met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in combinatie met ervaringen van andere gemeenten waar momenteel een AZC gevestigd is.

Veiligheidsrisico's:

- Bewoners zitten in een fase waarin hun asieltraject nog moet worden opgestart. Ze zijn vaak onzeker, verdrietig, soms teleurgesteld of boos (agressief). Dit kan leiden tot incidenten omdat men minder van elkaar of de medewerkers kan hebben maar desondanks met veel mensen bij elkaar zit.
- Bewoners kennen bepaalde Nederlandse regels en gewoonten niet of hebben zelf andere gewoonten waardoor en misverstanden kunnen ontstaan of onveiligheidsgevoelens bij zowel de bewoners van het AZC maar ook bij inwoners van Alkmaar.
- Er kunnen andere mensen mee naar binnen komen, die er niks te zoeken hebben (uitgeprocedeerde asielzoekers, andere vluchtelingen, gelukszoekers maar ook mensen, waaronder daklozen, uit de omgeving zelf) waardoor onrust ontstaat. We zagen dat bijvoorbeeld ook op opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne.
- De aanwezigheid van overlast veroorzakende 'Veilige Landers' (mensen uit een veilig land van herkomst zoals Marokko of Tunesië die weinig kans maken op een verblijfsvergunning). Van (een deel van) deze groep is bekend dat zij veel overlast kunnen veroorzaken. Ofschoon er landelijk aparte en versnelde asielprocedures bestaan voor zogenaamde Veilige Landers kan het voorkomen dat zij toch in het AZC belanden. Ook kan een AZC overlast gevende Veilige Landers aantrekken. Dit geldt voor zowel binnen de opvanglocatie als ook buiten de opvanglocatie.

- Bewoners mogen uiteraard gewoon het terrein af voor bijvoorbeeld boodschappen of familiebezoek. Hierdoor kunnen bewoners in de anonimiteit verdwijnen. Maar ook kan het zijn dat mensen op hun route in tuinen gaan staan om naar binnen te kijken in woningen of op ramen kloppen. Dit heeft ook te maken met het niet kennen van de Nederlandse gewoonten.
- In het openbaar vervoer ontstaan soms problemen, omdat bewoners van het AZC vaak niet over digitale betaalmiddelen beschikken. Dit maakt het kopen van een kaartje lastig.

Belangrijk om te vermelden is dat uit de gesprekken met gemeenten met een AZC blijkt dat de overlastproblematiek van de reguliere bewoners over het algemeen niet groot is. De overlast wordt vooral veroorzaakt door mensen die er eigenlijk niet thuishoren.

Beheersmaatregelen:

- Actualisatie 'Veiligheidsplan Robonsbosweg' naar de huidige situatie.
- Goede werkafspraken met veiligheidspartners en specifiek met de politie en handhaving (oa actualisering werkinstructie 'Vluchtelingen Basisteam Alkmaar'). Rekening dient te worden gehouden met verhoogde inzet van politie en handhaving wat niet bij voorbaat past binnen de huidige capaciteit.
- Instellen huis- en gedragsregels voor AZC-bewoners (waaronder een meldingsplicht).
- Goede (proces)afspraken met het COA over communicatie en voorlichting voor bewoners over Nederlandse normen & waarden, wetgeving en gedragsregels.
- Een 24/7 bemand loket/voorlichtingsbalie waaronder aanwezigheid van beveiliging. Zorg voor monitoring binnen maar ook buiten het pand, zowel op het terrein maar ook in de directe omgeving.
- De beveiliging is 24/7 aanspreekbaar voor bewoners van het AZC maar ook voor omwonenden en veiligheidspartners.
- Ontwikkel adequate dagbesteding en denk daarbij aan voorlichtingen over verkeersveiligheid, discriminatie, risico's van (open) water, etc.
- Zorg dat het AZC een aantrekkelijk plek is om te zijn (activiteiten, goed eten, goede buitenruimte).
- Maak duidelijke afspraken met het COA over de overplaatsing van asielzoekers uit veilige landen die overlast veroorzaken naar een daarvoor bestemde sobere opvang elders.
- Zet cameratoezicht in (bestaande) en overweeg uitbreiding daarvan wanneer nodig of gewenst door omwonenden.
- Zorg voor een back up plan wanneer het COA bepaalde beheersmaatregelen niet kan nemen en regel budget om de maatregelen dan zelf te nemen.
- Zorg nu al voor een vast aanspreekpunt (of team) voor omwonenden en betrek hen bij de komende ontwikkelingen.

2. Alkmaarse Statushouders

Met deze doelgroep is reeds veel ervaring opgedaan vanuit de locatie Picassolaan.

Veiligheidsrisico's:

- Enige extra aandachtspunt bij deze doelgroep is het risico op vertraagde doorstroming naar een (reguliere) woning en/of uitgestelde gezinshereniging. Dit kan leiden tot een uitzichtloze situatie voor mensen met verdriet, depressies of frustraties en boosheid/agressie tot gevolg.

Beheersmaatregelen:

- Hiervoor dienen geen extra beheersmaatregelen te worden getroffen maar is het wel belangrijk dat de hulpverlening/zorg goed betrokken is.

3. Spoedzoekers

Voor de definitie van spoedzoekers, zie bijlage 1.

Veiligheidsrisico's:

- Deze bewoners komen soms met een geschiedenis ('rugzak') waarbij nare dingen voorgevallen kunnen zijn. Dit kan leiden tot onverwacht, emotioneel, antisociaal of agressief gedrag.
- Botsingen tussen deze groep bewoners en de andere bewonersgroepen.

Beheersmaatregelen:

- Veiligheidsplan Robonsbosweg afstemmen op de nieuwe (combinatie van) bewonersgroepen.
- Goede (proces)afspraken met de sociaal partners, waaronder DnoDoen over onder andere gedragsregels.
- Goede (proces)afspraken met veiligheidspartners en specifiek de politie wordt verzocht een werkinstructie 'Spoedzoekers Basisteam Alkmaar' op te stellen.

Communicatie

Advies vanuit het oogpunt van veiligheid voor wat betreft de communicatie in aanloop naar besluitvorming rondom de RBB:

- Zorg voor een duidelijke en volgordelijke tijdlijn. Maak daarbij vooraf duidelijk wie wanneer met wie waarover communiceert. Doe dit ook al bij het participatietraject.
- Bereid schriftelijke documentatie (nieuwsbrief) voor over wat er wanneer gaat gebeuren. Aan de hand daarvan kunnen we de ketenpartners tijdig informeren, denk hierbij aan politie, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en OM maar dit geldt ook voor de zorgpartners.
- Dit geldt ook voor het participatietraject. Het geven van duidelijkheid in de voorfase is van groot belang ter voorkoming van de maatschappelijke onrust. Mensen willen weten waar ze aan toe zijn.
- Benader tijdig de benodigde partners (zoals beveiligingsbedrijven).
- Vergeet de veiligheidspartners niet bij de voorbereiding van bewonersbijeenkomsten en/of raadsinformatiebijeenkomsten. Bespreek bijvoorbeeld vooraf met OOV de locatie. Dit om ook de veiligheid rondom dat soort bijeenkomsten te kunnen waarborgen.

Programma van eisen AZC Robonsbosweg Alkmaar

Voorgesteld wordt om onderstaande lijst met punten toe te voegen aan het Programma van Eisen t.b.v. de afspraken met het COA.

Om te voorkomen dat bewoners hun heil buiten het wooncentrum zoeken moet het COA ervoor zorgen dat:

- De locatie Robonsbosweg een plek wordt waar het voor de bewoners goed toeven is. Denk hierbij aan activiteiten, eten en goede buitenruimte.
- Er zinvolle dagbesteding wordt georganiseerd. Denk daarbij ook aan voorlichtingen over het leven in Nederland, zoals verkeersveiligheid, omgangsvormen, discriminatie, etcetera.

Voor de veiligheid van de bewoners, de medewerkers, omwonenden en de buurt is het belangrijk dat er een veiligheidsplan is. Daarin is opgenomen:

- Een duidelijke risicoanalyse passend bij de nieuwe situatie.
- Duidelijke werkafspraken met de veiligheidspartners (politie, VRNHN Brw en GHOR en GGD).
- Specifiek met de Politie dienen duidelijke afspraken te worden gemaakt over de werkinstructie 'Vluchtelingen Basisteam Alkmaar', welke nog dient te worden geactualiseerd.
- Duidelijke en afdwingbare (proces)afspraken die met de bewoners worden gedeeld over Nederlandse normen & waarden, wetgeving, gedragsregels, etc.
- Duidelijke huis- en gedragsregels.
- Procesafspraken met als doel dat er geen vreemde bewoners verblijven. Hiertoe dienen structureel de volgende zaken te zijn geborgd:
 - Toegangscontrole
 - Extra cameratoezicht zowel in pandig, als rondom de woonlocatie binnen de hekken.
- Een bemenste 24/7 loket/voorlichtingsbalie op de locatie, inclusief een geprepareerde en opgeleide beveiliging.
- Een vast aanspreekpunt (of team) vanuit het COA voor omwonenden, bedrijven, middelbare en hogere scholen en sportaangelegenheden.
- Procesafspraken dat bewoners die de opvangprocedure niet langer willen volgen, ook niet langer in Alkmaar verblijven of overlast op een andere locatie veroorzaken.

Aanvullend

- Een goede informatievoorziening vanuit COA naar en contact met omwonenden, bedrijven, scholen, sportgelegenheden, etc.
- Gemeente Bergen in kennis stellen/meenemen in delen van het proces, als het gaat om het informeren van omwonenden/ondernemers.